

OPONENTSKÝ POSUDOK

k obhajobe habilitačnej práce

Meno oponenta a jeho pracovisko: **Prof. ThDr. Ing. Jozef Kutarňa, PhD.**
VŠ ZaSP sv. Alžbety v Bratislave
Rajecká 17, 010 01 ŽILINA

Názov habilitačnej práce: **Náboženská výchova ako rozvoj náboženských kompetencií**

Autor habilitačnej práce: **ThDr. Tibor Reimer, PhD.**

1. Vyučovanie náboženstva v škole je v súčasnosti stále veľmi diskutovanou a zároveň kontroverznou témou. Aj dnes jestvujú v školstve snahy a pokusy navrhnúť zrušenie alternácie predmetov etická a náboženská výchova s cieľom zaviesť etickú výchovu ako povinný predmet pre všetkých žiakov a ponechať náboženskú výchovu iba ako voliteľný predmet. Je to aj výrazom toho, že otázky náboženstva a viery sa odsúvajú na okraj spoločenského záujmu a spoločnosti ako takej. Habilitačná práca je z tohto hľadiska veľmi aktuálna, lebo reflektuje problematiku náboženskej výchovy v aktuálnych podmienkach súčasnej individualizovanej a pluralizovanej spoločnosti a usiluje sa pozerat' sa na náboženskú výchovu nielen ako na poslanie Cirkvi, ale ukotviť ju v úlohe samotnej školy.

2. Cieľom autora habilitačnej práce je analyzovať problematiku náboženskej výchovy, definovať ju z hľadiska rozvoja náboženských kompetencií žiakov, aplikovať získané poznatky do aktuálnej situácie a priniesť riešenie inovovaným návrhom vyučovania náboženstva v súčasnosti. Habilitačná práca definuje náboženskú výchovu ako rozvoj náboženských kompetencií žiakov a poukazuje na opodstatnenosť a význam vyučovania náboženstva v škole. Po dôslednom preštudovaní predloženej habilitačnej práce konštatujem, že stanovený cieľ sa autorovi podarilo naplniť.

3. Habilitačná práca využíva v prvom rade analyticko-syntetickú metódu. Skúma pritom objektívnu skutočnosť náboženskej výchovy z hľadiska jej historického vývinu i na základe analýzy vplyvov súčasnej školskej reformy na vyučovanie náboženstva v škole. Analýzu vývojových etáp kurikula náboženskej výchovy objasňuje aj na základe empirického prieskumu medzi učiteľmi náboženskej výchovy. Habilitačná práca okrem analyticko-syntetickej metódy používa aj komparáciu jednotlivých didaktických koncepcií vyučovania náboženstva a zisťuje tým aj kvalitatívne rozdiely medzi jednotlivými koncepciami. Na základe komparácie týchto kompetenčných modelov, ktoré sa zaoberajú problematikou náboženských kompetencií, nakoniec aplikuje dané poznatky do konkrétneho návrhu inovatívneho modelu náboženskej výchovy na Slovensku, ktoré je orientované na získanie a rozvoj náboženských kompetencií, s konkrétnym kurikulumom pre stredné a úplne stredné vzdelávanie. Aplikácia metód a zvolená metodológia zodpovedajú charakteru práce, jej téme, spôsobu spracovania a predpokladaným výsledkom.

4. Hlavným výsledkom habilitačnej práce je predovšetkým nový a originálny pohľad na vyučovanie náboženstva v škole. Autor definuje náboženskú výchovu ako získanie a rozvoj náboženských kompetencií žiaka, čím ponúka jasnú zmenu perspektívy vyučovania. Pritom habilitačná práca neprináša novú metódu vyučovania, ale snaží sa o zmenu kultúry vyučovania a zároveň aj o premenu kultúry samotnej školy. Ide teda o zmenu didaktickej perspektívy, ktorá berie vážne žiakov, ktorí sú prvoradými aktérmi vzdelávania. Je pritom dôležité si uvedomiť, že náboženská výchova ako zisk a rozvoj náboženských kompetencií rozvíja u žiakov nielen ich kognitívne schopnosť, ale je zamerané na integrálny a celistvý rozvoj žiaka: jeho percepciu, kogníciu, komunikáciu, performanciu i participáciu. Tento pohľad na náboženskú výchovu je v súčasnosti unikátny a zároveň posúva významnosť náboženskej výchovy v školskom kontexte na vyššiu úroveň, pričom reflektuje nielen vzdelávaciu, ale aj výchovnú a formačnú úlohu školy ako takej. Vyučovanie náboženstva – a v tomto zmysle sa náboženská výchova v škole stáva priekopníkom – takto

zasahuje nielen kognitívnu úroveň žiaka, ale aj iné úrovne: afektívno-emocionálnu, performatívnu, komunikatívnu i vôľovo-hodnotiacu úroveň.

5. Habilitačná práca ponúka veľmi detailnú aplikáciu problematiky náboženskej výchovy ako rozvoj náboženských kompetencií v podobe návrhu nového kurikula náboženskej výchovy pre stredné a úplne stredné vzdelávanie. V tomto návrhu nového kurikula kladie dôraz na jasnú formuláciu vzdelávacích štandardov a opis kompetencií. V tomto ohľade je zreteľné, že jedna z najvýznamnejších charakteristík tohto chápania náboženskej výchovy, orientovanej na kompetencie, je jej prepojenosť s konkrétnou náboženskou praxou. Vyučovací predmet náboženská výchova vytvára tak priestor, v ktorom sa žiaci so svojím náboženským vnímaním, poznaním, komunikáciou a predvedením vedú konfrontovať s konkrétnymi situáciami, ktoré sa týkajú ich každodenného života a ktoré sa z náboženského hľadiska stávajú výzvami, na ktoré žiaci potrebujú odpovedať. V tejto prepojenosti školy so životom nachádzame jeden z najvýznamnejších prvkov náboženskej výchovy, orientovanej na kompetencie, ktoré celému školskému vyučovaniu otvára nové perspektívy a kvality.

6. Z formálneho hľadiska nevznášam voči práci zásadné pripomienky, práca je kvalitne spracovaná. Metodológia písania práce využíva štandardné postupy odporúčané príslušnými smernicami rímskokatolíckej bohosloveckej fakulty a jej pracovanie je na dobrej kvalitatívnej úrovni. V práci možno nájsť zriedkavé preklepy a štylistické nedostatky. Habilitant sa vyjadroval pojmovo čistým spôsobom, nepožíval synonymá, ktorými by zavádzal čitateľa.

Poznatková báza práce sa opiera o domáce i zahraničné zdroje literatúry, ktoré sa týkajú problematiky náboženskej pedagogiky. V práci sú využité bohaté citované zdroje, ktoré sú, podľa môjho názoru, dostatočne reprezentatívne, komplexné a smerodajné.

Kontrola originality podľa Theses je 11% a podľa CRZP 18%. V oboch prípadoch kontrola poukazovala na citované state, ktoré sú v habilitačnej práci primerane uvádzané v citáciách pod čiarou. Habilitačná práca je teda originálna a neukazuje známky plagiátu.

7. Otázky na autora

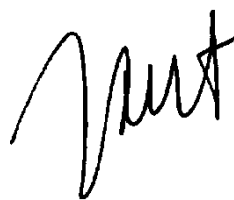
- Vzhľadom na súčasnú situáciu ohľadom významnosti a legitímnosti náboženskej výchovy v škole, aké perspektívy vidíte pre školské vyučovanie náboženstva?
- V habilitačnej práci ste načrtli úmysel komparácie a prepojenia školského vyučovania náboženstva s katechézou vo farskom spoločenstve. Skúste načrtnúť, aký má byť vzťah medzi náboženskou výchovou v škole a katechézou vo farnosti!

8. Záverečné zhodnotenie

Predložená habilitačná práca je vedecky dobrou prácou, zodpovedá požiadavkám kladeným na habilitačné práce a preto ju odporúčam k obhajobe. Po úspešnom obhájení habilitačnej práce

navrhujem

udelieť ThDr. Tiborovi Reimerovi, PhD. vedecko-pedagogický titul docent (v skratke „doc.“) v študijnom odbore „Katolícka teológia“.

Žilina, 18. 11. 2020

Prof. ThDr. Ing. Jozef Kutarňa, PhD.